

Sprawozdanie merytoryczne z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności edukacyjnej Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku, wg harmonogramu rzeczowo – finansowego do umowy nr WFOŚ/D/723/5/2017 w 2017r.

Wszyscy uczestnicy oferty edukacyjnej Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku byli informowani o dofinansowaniu zadań Szkoły przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Ośrodek Edukacji Ekologicznej położony jest na jednym z najcenniejszych przyrodniczo, silnie zróżnicowanym siedliskowo obszarze Pojezierza Kaszubskiego. Szymbark leży w centralnej, najwyższej części Pojezierza Kaszubskiego, o typowej młodoglacjalnej rzeźbie terenu. Rejon miejscowości jest najwyższym wyniesionym obszarem w całym pasie Pojezierza Pomorskiego oraz w całej Polsce niżowej. Najwyższe są tzw. Wzgórza Szymbarskie, gdzie szczyt Wieżycy (najwyższy na całym niżu środkowoeuropejskim) dochodzi do wysokości 328,6 m.n.p.m.

Takie położenie sprawia, że tereny w pobliżu OEE są wręcz wymarzoną miejscem do prowadzenia edukacji ekologicznej o bardzo szerokiej tematyce, w której największy nacisk kładziony jest na warsztaty terenowe, podczas których możliwa jest bezpośrednia interakcja uczestników z przyrodą i bezpośrednio, empiryczne jej poznawanie.

Warsztaty z edukacji ekologicznej przeprowadzane z różnymi grupami wiekowymi, przyjeżdżającymi do naszej placówki, są podstawowym zadaniem, jakie OEE realizuje. Do realizowanych zadań zaliczają się również warsztaty odbywające się na terenie całego powiatu kartuskiego. Zajęcia mają formę edukacyjnych wycieczek, zabaw, gier i obserwacji, które umożliwiają poznanie działania otaczającego nas ekosystemu, poznanie funkcji pełnionej przez poszczególne jego elementy, ich wpływu na środowisko i siebie nawzajem oraz poznanie zagrożeń i sposobów ochrony środowiska. Oprócz oferty edukacyjnej adresowanej do dzieci i młodzieży szkolnej, część propozycji udziału w tematycznych spotkaniach i warsztatach skierowana jest do osób dorosłych.

W okresie od stycznia 2017 do końca grudnia 2017 z warsztatów z edukacji ekologicznej, organizowanych przez Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Szymbarku skorzystały **106 grupy** dzieci i młodzieży szkolnej z opiekunami, o łącznej liczbie **2748 osób**. Były to warsztaty:

– pięciodniowe	20 grup
– czterodniowe	1 grupa
– trzydniowe	18 grup
– dwudniowe	3 grupy
– jednodniowe	70 grupy

W ramach warsztatów kilkudniowych odbyły się:

Ferie zimowe w OEE w Szymbarku

Sprzyjająca pogoda umożliwiła uczniom odpoczywającym od nauki szkolnej skorzystanie z całego wachlarza „Zimowych warsztatów z edukacji ekologicznej” z zimowymi krajobrazami w tle. Grupy z klubu sportowego "Dębnickie Orły" oraz ze SP w Kończewie i Kwakowie miały okazję zdobyć Wieżycę i podziwiać kaszubski krajobraz ze szczytu wieży widokowej, dowiedzieć się jak dokarmiać ptaki zimą żeby im nie zaszkodzić, poznać tajemnice z życia sów, płazy i gady KPK oraz uczestniczyć w podchodach przyrodniczych, ucząc się korzystania z kompasów i wyznaczania azymutu.

„IV rodzinne warsztaty herpetologiczne w Szymbarku”

Już po raz czwarty Ośrodek Edukacji Ekologicznej zorganizował dwudniowe rodzinne warsztaty herpetologiczne. Tegoroczne warsztaty zostały skierowane do dzieci pod opieką pełnoletnich opiekunów z terenu województwa pomorskiego. Uczestnicy, pogoda i zwierzęta dopisały!

Pierwszy dzień był w całości poświęcony płazom. Uczestnicy poznali gatunki płazów występujące na terenie KPK. Nauczyli się oni rozpoznawać poszczególne gatunki po głosach godowych. W trakcie części wykładowej najmłodszy uczestnicy wykonywali żaby z kamieniem w roli głównej, kolorowali wcześniej przygotowane wydruki z krajowymi sylwetkami płazów oraz układali puzzle.

Po zapadnięciu zmroku, wyposażeni w kalosze i latarki czołówki młodzi przyrodnicy ruszyli na poszukiwanie płazów. Udało nam się znaleźć ropuchę szarą, żabę trawną i jej skrzek, żabę jeziorkową, żabę moczarową. Nie zabrakło też traszki grzebieniastej i zwyczajnej. Ogromnym zaskoczeniem była różnorodność barw ropuchy szarej (różne odcienie szarości). Można było to zauważyć przy schwytaniu i porównaniu 2 osobników. Wszystkie zwierzęta schwytane do celów edukacyjnych odzyskały wolność.

Drugiego dnia skupiono się głównie na ochronie herpetofauny i przedstawieniu najistotniejszych zagrożeń dla rodzimej batrachofauny, sposobach ich minimalizacji oraz ochronie czynnej. Dalszą część warsztatów poświęcono gadom. Podczas wyjścia terenowego kilkadziesiąt metrów od OEE znaleziono dwa gatunki jaszczurek: zwinkę i żyworodną. Największe zaś emocje wśród uczestników wzbudziła żmija zygzakowata, której stanowisko odnaleziono ok. 1 km od ośrodka. Dzieci, przy zachowaniu bezpiecznej odległości, pod opieką pełnoletnich opiekunów i prowadzących, pojedynczo podchodziły podziwiać to niesamowite stworzenie. Przy okazji przypomniano, że żmija jest jedynym wężem jadowitym występującym w Polsce. Uczulono dzieci na to, by zawsze podczas spotkania ze żmiją zachowywały bezpieczną odległość, gdyż jej ugryzienie może okazać się dla nich śmiertelne. Na zakończenie warsztatów zorganizowano herpetologiczne koło fortuny. Warsztaty przeprowadził herpetolog Pan Tomasz Narczyński.

Warsztaty siedliskowe

W dniach 6-8 czerwca w Ośrodku Edukacji Ekologicznej odbyły się Warsztaty Siedliskowe 2017' dla pracowników PZPK. Pierwszego dnia uczestnicy mieli okazję wysłuchać prezentacji Sebastiana Nowakowskiego (łąki i niżowe murawy śródlądowe w systemie fitosocjologicznym i programie Natura 2000, bioróżnorodność i walory krajobrazowe łąk ze szczególnym uwzględnieniem KPK) oraz Elwiry Ahmad (łąki w programach rolnośrodowiskowych). Po części wykładowej przyszedł czas na ćwiczenia florystyczne i fitosocjologiczne pod kierunkiem Sebastiana Nowakowskiego- łąka wilgotna we Wieżycy (KPK).

Po ćwiczeniach florystycznych i fitosocjologicznych na łące wilgotnej we Wieżycy, gdzie nie mogliśmy nacieszyć naszych oczu bujną runią z przepięknym Pełnikiem europejskim, kolejny dzień szkoleniowy rozpoczął się na łące świeżej w Brodnicy Górnej. Uczestnicy, zaopatrzeni w specjalistyczną wiedzę przekazaną pierwszego dnia przez naszych znakomitych prelegentów: Sebastiana Nowakowskiego i Elwirę Ahmad, radzili sobie znacznie pewniej w ćwiczeniach florystycznych i fitosocjologicznych, jak również podczas pracy z kartą dla chronionego siedliska przyrodniczego.

Trzeciego, ostatniego już dnia warsztatów, udaliśmy się zdobywać wiedzę na tereny Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Motyle i ważki

W dniach 26-28.06. współorganizowaliśmy szkolenie entomologiczne poświęcone motyloom i ważkom. Uzbrojeni w siatki entomologiczne, pod przewodnictwem prowadzącego warsztaty Grzegorza Jędro ze Słowińskiego Parku Narodowego, wyruszyliśmy na kaszubskie łąki i nad jeziora w poszukiwaniu owadów. Szczęście nam sprzyjało zarówno pod kątem entomologicznych "perełek", które mieliśmy wrażenie, prawie same wpadały nam do siatek, jak również pogody, która wbrew mało optymistycznym prognozom dopisała. Emocje wśród uczestników były duże, bo czy może być coś bardziej ekscytującego niż oznaczenie własnoręcznie odłowionego motyla czy ważki? W tym miejscu dziękujemy prowadzącemu za przekazanie fascynującej wiedzy i uczestnikom warsztatów za ogromne zaangażowanie.

Wakacje 2017' w OEE

Ten letni okres rozpoczęliśmy bardzo pracowicie. Po zakończeniu szkolenia entomologicznego, w pierwszym tygodniu lipca gościliśmy grupę ze SP w Męcikale. W ofercie z edukacji ekologicznej, z której skorzystali uczestnicy, znalazły się m.in. warsztaty "Co się kryje w kropli wody?", "Ptaki KPK", "Kartografia, czyli jak czytać mapy i nie zgubić się w lesie", "Ludzie w owadziim świecie". Grupa z Męcikału nie poddała się kapryśnej aurze, towarzyszącej nam w pierwszych dniach wakacji i z dużą pogodą ducha oraz pozytywną energią uczestniczyła we wszystkich edukacyjnych atrakcjach, które dla niej przygotowaliśmy. Jak zwykle najwięcej zabawy dostarczała uczestnikom możliwość bezpośredniego kontaktu z przyrodą podczas warsztatów. Myślę, że najlepiej oddadzą to słowa jednego z uczestników: "Cieszę się, że mogłem zobaczyć te owady. Wcześniej widziałem podobne w książce, ale tam

nie wyglądały tak fajnie. Chyba to będzie moje nowe hobby.” Ta spontaniczna, ale jakże trafna uwaga odnosiła się do możliwości bezpośredniego kontaktu ze stawonogami podczas warsztatów z entomologiem. Ledwo co zdążyliśmy pożegnać grupę z Męcikału, a już witaliśmy w naszych progach grupę ze Stowarzyszenia Rodzinka Kolpinga w Swarzędzie. Codzienne warsztaty z edukacji ekologicznej sprawiły, że po niemalże dwóch tygodniach grupa ze Swarzędzia mogła pochwalić się kompleksową wiedzą o KPK i jego walorach.

Młodzież z Hiszpanii w OEE

W drugiej połowie wakacji gościliśmy w Szymbarku młodzież z Hiszpanii. Grupa przebywała u nas w ramach projektu „Lato z Polską” organizowanego przez Wspólnotę Polską.

Młodzież miała okazję poznać walory przyrodnicze i kulturowe Kaszubskiego Parku Krajobrazowego poprzez uczestnictwo w warsztatach z edukacji ekologicznej. Wszystkie dzieci biorące udział w projekcie miały polskie korzenie. Ku uciesze instruktorów płynnie mówiły i czytały po polsku, a zaangażowanie podczas warsztatów przeszło nasze najśmielsze oczekiwania.

II Ogólnopolskie Szkolenie Edukatorów „ED-EK na grzybach”

W dniach od 19.09.2017 do 21.09.2017 Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych zorganizował II Ogólnopolskie Szkolenie Edukatorów. Uczestnicy szkolenia byli zakwaterowani w placówkach edukacyjnych PZPK: Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Szymbarku i Zielonej Szkole w Schodnie. W przedsięwzięciu wzięli udział przedstawiciele 19 parków krajobrazowych z całej Polski. Szkolenie zakończyło się wystawą grzybów na Rynku Miasta w Kościerzynie, podczas której można było zobaczyć 110 gatunków grzybów, zebranych przez uczestników szkolenia. Warsztaty zostały dofinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Warsztaty poprowadzili wybitni specjaliści: prof. Wiesław Fałtynowicz – lichenolog (porosty Kaszubskiego i Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego) i dr Grzegorz Fiedorowicz – mykolog (grzyby Kaszubskiego i Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego). Podczas wykładów podkreślano rolę grzybów w przyrodzie i ich ogromną różnorodność form. Zaproszeni specjaliści byli wspierani przez pracowników PZPK Agnieszkę Kowalewską (lichenolog z TPK) i Sebastiana Nowakowskiego (botanik i mykolog z PKMW). Po części teoretycznej wyruszyliśmy w teren, gdzie uczyliśmy się pod okiem specjalistów oznaczać napotkane gatunki i zbieraliśmy okazy na wystawę. Nie zabrakło również różnych ciekawostek i informacji o tym jak bezpiecznie przyrządzać grzyby do konsumpcji. Podkreślano też fakt, iż podczas zbioru nie powinno się ucinąć trzonu grzyba i pozostawiać jego resztek w ziemi, prawidłowo powinno się wykręcić go z podłoża, a powstały otwór delikatnie zasypać ściółką. Pierwszy dzień szkolenia zakończyliśmy warsztatami z papier-mâché, podczas których powstawały „grzybowe” dzieła sztuki .

Drugiego dnia szkolenia uczestnicy wzięli udział w grze zorganizowanej na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. Od samego początku startującym grupom towarzyszył duch rywalizacji, czego dowodem były rozentuzjasmowane debaty nad rozwiązywaniem poszczególnych zadań i gorączkowe próby roszyfrowania zagadek. Ów duch rywalizacji nie był jedynym, z jakim mieli do czynienia gracze. Na swojej drodze po laur zwycięzcy spotkali złe duchy kaszubskich lasów, co jeszcze bardziej zwiększyło ich starania w obawie, że te dwie złośliwe istoty nie darują im niewiedzy. Pomimo arcytrudnych zadań i wszelkich innych zasadzek, wszystkim grupom udało się osiągnąć metę, która znajdowała się przy OEE. Choć nie wszyscy mogli cieszyć się mianem zwycięzców, to każdemu uczestnikowi należą się wielkie brawa za wiedzę i ogromne zaangażowanie. Po południu odwiedziliśmy najstarsze na ziemiach polskich muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny we Wdzydzach Kiszewskich i Wieżę Widokową przy *Zespole Jezior Wdzydzkich*.

Zwieńczeniem szkolenia była wystawa grzybów na Rynku Miasta w Kościerzynie, którą zorganizowaliśmy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w trzecim dniu Szkolenia. Nasi specjaliści poświęcili większość drugiego dnia szkolenia na identyfikację okazów i opatrzenie ich etykietami. Na wystawie udało się zgromadzić aż 110 gatunków grzybów. Wystawę odwiedziły liczne grupy dzieci, młodzieży oraz dorosłych z Kościerzyny i jej okolic. Odwiedzający uczyli się odróżniania grzybów jadalnych od trujących, poznali skutki zatrucia grzybami. Była również okazja do zweryfikowania wielu obiegowych opinii o grzybach. Uświadamiano fakt, iż nie wszystkie muchomory są trujące, a wiele grzybów potocznie uznawanych za niejadalne to smaczne, przydatne kulinarnie gatunki.

W ramach warsztatów jednodniowych odbyły się:

Światowy Dzień Ziemi pod hasłem „W kierunku natury”

W dniu 24 kwietnia pracownicy OEE uczestniczyli w obchodach Światowego Dnia Ziemi pod hasłem "W kierunku natury". Festyn ekologiczny został zorganizowany w partnerstwie Ligi Ochrony Przyrody – Zarządu Powiatowego w Kościerzynie z Lasami Państwowymi i Pomorskim Zespołem Parków Krajobrazowych.

Pracownicy Parku w czasie trwania festynu przedstawiali faunę i florę jaką można spotkać i poznać na terenie KPK. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyło się przyrodnicze koło fortuny, które tego dnia nie przestawało się kręcić. Poprzez zabawę staraliśmy się wzbogacić wiedzę przyrodniczą uczestników Dnia Ziemi. Jesteśmy przekonani, iż poprzez organizację jak i uczestnictwo w imprezach ekologicznych przyczyniamy się do podniesienia świadomości i odpowiedzialności za dobro wspólne jakim jest Ziemia.

VII Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze w Szymbarku

VII Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze już za nami, gościliśmy przedstawicieli 9 szkół z terenu powiatu kartuskiego (400 uczestników). Organizacja przedsięwzięcia była możliwa dzięki współpracy pięciu oddziałów Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku, Zielonej Szkoły w Schodnie i Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku.

Pierwszym punktem programu był „Konkurs na najbardziej oryginalne przebranie za gatunek motyla występujący na terenie KPK”. Podczas prac komisji konkursowej entomolog mgr Małgorzata Piotrowicz opowiedziała o motylach, które są nie tylko ozdobą naszych łąk i ogrodów, ale pełnią dla nas ważną rolę w ekosystemach. Zapylają kwiaty, dzięki czemu tworzą się owoce, a rośliny mogą się rozmnażać. Motyl rodzi się z jaja i zanim zostanie dorosłą uskrzydloną formą, będzie jeszcze gąsienicą i poczwarką. Gąsienice - tak jak imago - zaskakują kolorami i kształtami. Motyle zwyczajowo dzielimy na dzienne i nocne, choć nie każda ćma lata w nocy. Jeżeli chcemy zaprosić motyle do swoich ogrodów, posadźmy rośliny miododajne, przylecą, a zaraz za nimi inne cudowne owady.

Po rozstrzygnięciu konkursu dzieci wraz z opiekunami i instruktorami udały się w kierunku lasu na warsztaty terenowe prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę instruktorów, wśród których znalazło się 9 pracowników PZPK.

Tematyka warsztatów przedstawiała się następująco: „Wiosna w lesie i na łące”, „Wiosna w stawach naturalnych”, „Poznajemy drzewa i krzewy”, „Wiosna w świecie ptaków”, „Owadzie przejawy wiosny”.

Po powrocie z terenu na uczestników czekało ekologiczne koło fortuny, stoiska na temat płazów, porostów, skał oraz różne tablice interaktywne, dzięki którym dzieci same zdobywały wiedzę na wybrany przez siebie temat. Dodatkowo, na pamiątkę można było wykonać motyla przytwierdzonego do klamerki i żabę z kamieniem w roli głównej.

„Majówka entomologiczna”

06.06.2017 r. odbyły się ostatnie zaplanowane na 2017 rok warsztaty edukacyjne z cyklu „Majówka entomologiczna”. Zajęcia były adresowane do grup przedszkolnych z terenu powiatu kartuskiego. Wzorem lat ubiegłych zajęcia prowadzone były przez entomologa, a ich głównym celem było oswojenie uczestników z owadami i podkreślenie niezwykle istotnej roli jaką pełnią w przyrodzie jako najliczniejsza grupa zwierząt.

Zajęcia, o ile tylko pogoda na to pozwalała, odbywały się w terenie. Uczestnicy mieli okazję polować okazy korzystając z siatek entomologicznych, co samo w sobie stanowiło dużą atrakcję. Złapane okazy były następnie oznaczane. Entomolog prowadzący warsztaty odpowiadał na najbardziej dociekliwe pytania dotyczące złapanych okazów zadawane przez

małych miłośników przyrody. Po zakończonych warsztatach wszystkie owady odzyskiwały wolność. Podczas warsztatów dzieci miały okazję zapoznać się z mnóstwem ciekawostek na temat życia owadów oraz dowiedzieć się dlaczego warto budować i stawiać w ogrodach domki dla owadów i jakich gości można się w nich spodziewać. Dodatkową atrakcją przygotowaną przez Panią Małgorzata Piotrowicz były karaczan madagaskarski, straszak diabelski i straszak filipiński, których widok wywołał duże emocje u uczestników warsztatów. Okazało się, że dla dzieci pokonanie bariery dzielącej je od szczęconogiego bezkręgowca o oryginalnym wyglądzie nie jest wcale takie trudne. Zdecydowanie większe opory przed takim bliskim spotkaniem z bohaterami zajęć entomologicznych miały panie nauczycielki. W tym roku odwiedziliśmy 5 przedszkoli (w zajęciach wzięło udział 355 dzieci).

Dzień Krajobrazu 2017 w OEE - rajd rowerowy

W rajdzie rowerowym organizowanym przez OEE w Szymbarku wzięło udział osiemnaścioro uczestników. Trasa rajdu liczyła 25 km i wiodła przez najcenniejsze krajobrazowo obszary Pojezierza Kaszubskiego. Uczestnicy mieli szansę odkrywać ślady osadnictwa prehistorycznego w leśnictwie Uniradze i nad jeziorem Zamkowisko, odnaleźć najbardziej wartościowe elementy wiejskiego krajobrazu we wnętrzu pętli jezior raduńsko-ostrzyckich oraz podziwiać walory krajobrazowe Kaszubskiego Parku Krajobrazowego z fragmentu trasy wiodącego przez Wzgórza Ostrzyckie. Na mecie wszystkim towarzyszyła satysfakcja z ukończenia rajdu, tym bardziej że trasa nie należała do najłatwiejszych. Wystarczy wspomnieć, że suma podjazdów wyniosła ponad 220 m.

„VII Grzybobranie w Szymbarku”

Grzyby zajmują w przyrodzie bardzo szczególne miejsce. Tworzą osobne królestwo. Spełniają istotną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu „leśnego organizmu”. Zawierają bardzo bogaty zestaw enzymów, które rozkładają i wprowadzają w obieg leśnego życia wiele substancji organicznych.

22.09.2017 r. Ośrodek Edukacji Ekologicznej w „VI Grzybobranie”. W tym roku przedsięwzięcie miało inny przebieg niż w latach ubiegłych. Warsztaty zostały sfinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Tegoroczne grzybobranie rozpoczęliśmy na sali gimnastycznej ZKiW w Szymbarku konkursem na przebranie za najbardziej kolorowy grzyb występujący na terenie KPK. Po rozstrzygnięciu konkursu dzieci zostały podzielone na grupy i miały okazję uczestniczyć w:

1. Wystawie grzybów zorganizowanej na sali wykładowej OEE (wystawa składała się z 80-ciu gatunków grzybów, które otrzymaliśmy z wystawy w Kościerzynie zorganizowanej w ramach II Ogólnopolskiego Szkolenia Edukatorów „ED-EK na grzybach”).

2. Warsztatach terenowych pt.: „Nigdy nie niszczy nieznanymi Ci grzybów – one też mają swoją rolę w przyrodzie!”.

3. Wykładzie „Grzyby jadalne, niejadalne i trujące”.

4. Rywalizacji międzyklasowej podczas quizów, których tematem przewodnim były grzyby.

"Pomagamy ptakom przetrwać zimę" - warsztaty edukacyjne OEE w Szymbarku

Na początku grudnia OEE przeprowadził w okolicznych szkołach podstawowych cykl warsztatów "Pomagamy ptakom przetrwać zimę" oraz "Dokarmianie zwierząt w zimie". Podglądanie ptaków przy karmniku jest często pierwszą okazją dzieci do spotkania z nimi i nauczenia się rozpoznawania pospolitych gatunków. Jako, że z nastaniem chłódów i śniegu ptasie bractwo zaczyna odwiedzać miejsca, w których ludzie wykładają im pokarm, grudzień to idealny miesiąc żeby edukować młodych amatorów obserwowania ptaków. Prowadzący warsztaty edukowali dzieci, że jeśli dokarmiamy ptaki zimą, powinniśmy robić to tak, żeby im pomóc, a nie zaszkodzić. Dlatego ważne jest, żeby przestrzegać kilku zasad:

- rozpoczynać dokarmianie kiedy nastaną chłody i spadnie śnieg,
- raz rozpoczętego dokarmiania nie przerywać aż do ustania mrozów i cofnięcia się śniegu,
- systematycznie oczyszczać karmnik,
- umieścić karmnik tak, żeby nie mogły dostać się do niego koty i inne drapieżniki polujące na ptaki.

Podczas warsztatów uczestnicy mieli również okazję własnoręcznie wykonać kule dla ptaków. Zdziwienie wywołał fakt, że przepis na takowe kule jest zupełnie nieskomplikowany, i że do ich wyrobu wystarczy zaopatrzyć się w smalec i ziarno oczywiście z zastrzeżeniem, żeby smalec nie był dodatkowo solony, bo może ptakom zaszkodzić. Gotowe kule uczniowie mieli okazję zawiesić na obejściu szkoły i obserwować pierwszych skrzydlatych gości przylatujących, żeby dziobnąć trochę ptasich rarytasów. W warsztatach łącznie wzięło udział ponad 600 uczniów ze szkół w Kamienicy Szlacheckiej, Gołubiu, Sierakowicach, Szymbarku i Kiełpinie. Warsztaty zostały dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Dodatkowo OEE włączył się w organizację następujących przedsięwzięć:

- współorganizacja XII Gminnego Konkursu Ekologicznego i XVI edycji konkursu Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski;
- pomoc w organizacji Wiosennych Warsztatów Przyrodniczych „Łąki i jej mali mieszkańcy” w Schodnie;

• organizacja stoisk podczas: IX pikniku edukacyjnego pod hasłem „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”(Gdynia i Gdańsk); „Pikniku rodzinnego w Szymbarku”; Światowego Dnia Ziemi w Kościerzynie pod hasłem „W kierunku natury” i „Bioblitz Tuga”.

Warsztaty z edukacji ekologicznej organizowane przez Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Szymbarku od stycznia do grudnia 2017 roku

1	Kaszubski Park Krajobrazowy - walory przyrodnicze, flora i fauna, park krajobrazowy jako forma ochrony przyrody
2	Lekcja przyrody w rezerwacie „Szczyt Wieżycy” - warsztaty połączone z wejściem na wieżę widokową (wejście na wieżę widokową odpłatne)
3	Tajemnice porostów - z jakich komponentów składają się porosty, czym jest symbioza, porosty jako bioindykatory, skala porostowa
4	Ptaki KPK - rozpoznawanie gatunków, po co obrączkujemy ptaki, jak ptaki spędzają zimę, ptasie wędrówki
5	Przedwiośnie na Kaszubach - warsztaty o budzącej się do życia przyrodzie
6	Przedzimy na Kaszubach - w jaki sposób zwierzęta i rośliny przygotowują się do najtrudniejszej pory roku
7	Zimowe kłopoty roślin i zwierząt - jakie strategie na przetrwanie zimy obierają rośliny i zwierzęta, co może zrobić człowiek, aby pomóc zwierzętom przetrwać zimę
8	Różnorodność świata owadów - terenowe obserwacje i łapanie owadów, ciekawostki z ich życia
9	Warsztaty o recyklingu - czym jest recykling, jak segregować odpady, produkcja papieru czerpanego
10	Lasy Pojezierza Kaszubskiego i okolic Szymbarka - piętrowa budowa lasów, zwierzęta i rośliny jakie możemy w nich spotkać
11	Co się kryje w kropli wody? - biologiczne i chemiczne badanie czystości wody, anormalne właściwości wody, zagrożenia antropogeniczne wód, oznaczanie makrobezkręgowców występujących w jeziorach
12	Jeziora KPK - jeziora kółka raduńskiego, polodowcowy krajobraz Kaszub, typy jezior, problem eutrofizacji
13	Podchody przyrodnicze - wykorzystanie kompasów, praca z mapą, rozwiązywanie zadań przyrodniczych
14	Grzyby jadalne, niejadalne, trujące i chronione - podstawowe zasady grzybobrania, rozpoznawanie gatunków
15	Ogródek meteorologiczny - warsztaty w stacji limnologicznej UG w Borucinie (dojazd płatny ok. 200 zł)
16	Płazy i gady KPK - zagadnienia z biologii, ekologii i ochrony, obserwacja płazów i gadów w ich naturalnym środowisku, oznaczanie gatunków
17	Bioróżnorodność okolic Szymbarka - cechy krajobrazu pojezierno-leśnego w okolicy Szymbarka, najważniejsze ekosystemy
18	Ślady i tropy zwierząt - jak obserwować przyrodę, rozpoznawanie tropów zwierząt w terenie
19	Kartografia, jak czytać mapy i nie zgubić się w lesie? – praca z mapą i kompasami

Lista osób prowadzących zajęcia warsztatowe:

LP	Prowadzący		Tematyka	Ilość
1	mgr Małgorzata Piotrowicz	Entomolog	"Ludzie w owadzim świecie"	23
2	mgr Artur Sikorski	Kartograf	"Kartografia, czyli jak czytać mapy i nie zgubić się w lesie?"	25
3	mgr Maria Karczewska	Nauczyciel biologii i przyrody, fotograf przyrodniczy	„Pszczoły jako owady społeczne” oraz „Środowisko jak funkcjonalna całość”	9
4	dr Małgorzata Łukaszewicz - Gniotyńska	Hydrobiolog	"Co się kryje w kropli wody?"	21
5	mgr Edmund Ulenberg	Opiekun stacji limnologicznej w Borucinie	"Ogródek meteorologiczny"	11
6	mgr Adam Michalak	Zootechnik, członek OTOP, przewodnik turystyczny	"Ślady i tropy zwierząt" i „Ptaki KPK”	20
7	mgr Piotr Kowalewski	Geolog, biolog, przewodnik turystyczny	"Lasy Pojezierza Kaszubskiego” , „Kaszuby w lodowym uścisku” i „Dzikie jadalne – dzikie niejadalne”	23
8	mgr Anna Peichert	Geograf, nauczyciel, członek klubu ekologicznego	"Różnorodność biologiczna okolic Szymbarka” , „Domowy recykling” i „Nietoperze KPK”	30
9	mgr Tomasz Narczyński	Herpetolog	"Płazy i gady KPK"	19
			SUMA	181

Pozostałe zajęcia przeprowadzali pracownicy Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku Mateusz Drężek, Monika Rekowska i Marcin Sidoruk. W ogromnej większości były to warsztaty terenowe, ze szczególnym naciskiem na tematykę ochrony przyrody i bioróżnorodności w KPK.

Przykładowy plan pobytu w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w systemie pięciodniowym:

PONIEDZIAŁEK

PRZYJAZD do OEE

Przedstawienie regulaminu

14³⁰ – Warsztaty z edukacji ekologicznej „Kartografia, czyli jak czytać mapy i nie zgubić się w lesie” prowadzący Artur Sikorski

WTOREK

9³⁰ – Wyjazd do ogrodu botanicznego w Gołubiu

14³⁰ – Warsztaty z edukacji ekologicznej „Domowy recykling”
prowadzący Anna Peicher

ŚRODA

9³⁰ – Warsztaty z edukacji ekologicznej „Ogródek meteorologiczny”
prowadzący Edmund Ulenebrg

14³⁰ – Warsztaty z edukacji ekologicznej „Ludzie w owadzim świecie”
prowadzący Małgorzata Piotrowicz

19⁰⁰ – Warsztaty plastyczne

CZWARTEK

10⁰⁰ – Warsztaty z edukacji ekologicznej „Płazy i gady KPK”
prowadzący Tomasz Narczyński

14³⁰ – Warsztaty z edukacji ekologicznej „Ślady i tropy zwierząt”
prowadzący Adam Michalak

19⁰⁰ – Ognisko

PIĄTEK

8³⁰ – śniadanie

10⁰⁰ – Warsztaty z edukacji ekologicznej "Ludzie w owadzim świecie"
prowadzący Małgorzata Piotrowicz

Wyjazd

EFEKT EKOLOGICZNY

Zdobywanie wiedzy przyrodniczej w murach szkolnych jest trudnym zadaniem. Taka edukacja stwarza pewien niepotrzebny dystans między uczniem a „abstrakcyjną” przyrodą, o której ów uczeń czyta w podręczniku i dowiaduje się ciekawych rzeczy, których jednak nie może sprawdzić empirycznie w bezpośrednim z nią kontakcie. Skutkiem takiego stanu rzeczy jest późniejszy brak zrozumienia procesów zachodzących w przyrodzie. Młodzież wyedukowana tylko teoretycznie nie zauważa wartości przyrodniczych i nie odczuwa więzi z otaczającą przyrodą, a co za tym idzie nie poczuwa się do odpowiedzialności za nią.

W OEE staramy się zapełniać tę lukę w bezpośrednim kontakcie młodych ludzi z przyrodą i wszelkimi jej aspektami. OEE w Szymbarku swoją działalność edukacyjną opiera przede wszystkim na warsztatach terenowych. Podczas pobytu u nas wzbudzamy zainteresowanie i staramy się motywować dzieci i młodzież, do późniejszego zgłębiania tajników świata przyrody na własną rękę.

W osiągnięciu efektu ekologicznego działalności prowadzonej przez OEE nieocenioną rolę odgrywają cyklicznie organizowane imprezy ekologiczne takie jak Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze i Grzybobranie, które są niepowtarzalną okazją trafienia do szerszej rzeszy odbiorców. W tym miejscu należy również wspomnieć o prowadzonych cyklach warsztatów, jak tegoroczne warsztaty o dokarmianiu ptaków, czy majówka entomologiczna, z którymi w roku 2017 trafiliśmy do blisko tysiąca uczniów. Wyjątkową pozycją wśród organizowanych przez nas imprez w 2017 roku był także Rajd rowerowy „Rowerem przez Kaszuby”, którym wpisaliśmy się w obchody Dnia Krajobrazu.

Łącznie w okresie od stycznia 2017 do końca grudnia 2017 z warsztatów z edukacji ekologicznej, organizowanych przez Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Szymbarku skorzystały **106 grupy** dzieci i młodzieży szkolnej z opiekunami, o łącznej liczbie **2748 osób**, a kolejnych **1 000** osób wzięło udział w akcjach plenerowych organizowanych przez nas.

Realizacja zadań w ramach utrzymania budynku i obejścia OEE:

Zakupiono następujące pomoce dydaktyczne: przyrodnicze filmy DVD, trzy przenośne mikroskopy pomiarowe na zajęcia z hydrobiologii, układanki przyrodnicze w formie klocków drewnianych dla najmłodszych, tablicę obrotową „owadzie memory”.

Ponadto doposażono pomieszczenia i obejście OEE w następujący sprzęt: zakupiono nowe rolety na salę konferencyjną, osiem regałów metalowych do piwnicy, baterie natryskowe do łazienek, narzędzia ogrodowe, siedzisko i uchwyty łazienkowe dla niepełnosprawnych, pralkę automatyczną.

Na parterze budynku OEE wymieniono czworo drzwi wewnętrznych, w tym drzwi do biura.

Pracownicy OEE uczestniczyli w następujących szkoleniach, konferencjach, spotkaniach:

- Warsztaty siedliskowe,
- Szkolenie entomologiczne motyle i ważki,
- II Ogólnopolskie Szkolenie Edukatorów „ED-EK na grzybach”,
- Warsztaty GIS,

- pierwsze posiedzenie komisji PELS w sprawie założeń do stworzenia Programu Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Kartuzy na lata 2018-2027.